

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : กฎหมายลิขสิทธิ์

เนติบัณฑิตยสภา

17 สิงหาคม 2569

ดร.ธรรมนุญ พิทยาภรณ์

อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศกลาง

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

- ม.32 วรรคแรก “การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

- ม.32 วรรคสอง “ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตาม วรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ กระทำดังต่อไปนี้
(1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
(2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของ ตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

3

- (3) ติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
(4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
(5) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผล การพิจารณาดังกล่าว

4

- (6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ
โดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่
การกระทำเพื่อหากำไร
- (7) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำ
บทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่าย
หรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบัน
ศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

5

- (8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบ
ในการสอบ
- (9) (ยกเลิก)

6

การนำเข้าซ้อน (Parallel Import)

- การนำเข้าสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ที่ถูกต้องจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศและขายแข่งกับสินค้าที่มีลิขสิทธิ์เช่นเดียวกันในตลาดภายในประเทศโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์

7

- บริษัท A (บริษัทอังกฤษ) เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หนังสือเล่มหนึ่ง
- บริษัท A ทำสัญญาอนุญาตให้บริษัท B (บริษัทไทย) พิมพ์จำหน่ายหนังสือดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในประเทศไทย บริษัท B ขายหนังสือในประเทศไทย ราคาเล่มละ 2,000 บาท
- บริษัท A ทำสัญญาอนุญาตให้บริษัท C (บริษัทสิงคโปร์) พิมพ์จำหน่ายหนังสือดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในประเทศสิงคโปร์ บริษัท C ขายหนังสือในประเทศสิงคโปร์ ราคาเล่มละ 1,000 บาท

8

- นาย ก. ซื้อหนังสือจากบริษัท C ในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 1,000 เล่ม และนำเข้ามาขายในประเทศไทยในราคาเล่มละ 1,500 บาท
- การกระทำของนาย ก. เป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัท A หรือไม่

9

หลักการขายครั้งแรก/หลักการระงับสิ้นไปแห่งสิทธิ (First Sale Doctrine/Exhaustion of Rights)

- คำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทยในคดีระหว่างนายสุภาพ เกิดแสงกับ John Wiley & Sons, Inc. (ค.ศ. 2013/ พ.ศ. 2556)

10

SUPREME COURT OF THE UNITED STATES

SUPAP KIRTSANG PETITIONER v. JOHN WILEY & SONS, INC.

Petitioner Supap Kirtsaeng, a citizen of Thailand, came to the United States 20 years ago to study math at Cornell University. He quickly figured out that respondent John Wiley & Sons, an academic publishing company, sold virtually identical English-language textbooks in the two countries—but for far less in Thailand than in the United States.

11

Seeing a ripe opportunity for arbitrage, Kirtsaeng asked family and friends to buy the foreign editions in Thai bookstores and ship them to him in New York. He then resold the textbooks to American students, reimbursed his Thai suppliers, and pocketed a tidy profit.

Wiley sued Kirtsaeng for copyright infringement, claiming that his activities violated its exclusive right to distribute the textbooks. See 17 U. S. C. §§106(3), 602(a)(1). Kirtsaeng invoked the “first-sale doctrine” as a defense. That doctrine typically enables the lawful owner of a book (or other work) to resell or otherwise dispose of it as he wishes. See §109(a). But Wiley contended that the first-sale doctrine did not apply when a book (like those Kirtsaeng sold) was manufactured abroad.

12

To settle the continuing conflict, this Court granted Kirtsaeng's petition for certiorari and reversed the Second Circuit in a 6-to-3 decision, thus establishing that the first-sale doctrine allows the resale of foreign-made books, just as it does domestic ones.

13

คดีระหว่างนายสุภาพ เกิดแสง กับ จอห์น ไวลีย์ แอนด์ ซันส์ อิงค์

- นายสุภาพ เกิดแสง เป็นคนไทยที่ไปเรียนที่มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา
- John Wiley & Sons Inc. เป็นบริษัทที่พิมพ์จำหน่ายตำราที่ใช้ในการเรียน โดยพิมพ์จำหน่ายตำราภาษาอังกฤษขายในประเทศสหรัฐอเมริกา ในราคาที่สูงกว่าที่ขายในประเทศไทย

14

- นายสุภาพให้คนซื้อตำราดังกล่าวจากร้านในประเทศไทยส่งไปให้ที่นิวยอร์ก ต่อมานายสุภาพขายตำราดังกล่าวให้นักศึกษาอเมริกันหลายคน โดยได้กำไรจากการขายดังกล่าว
- John Wiley & Sons Inc. ฟ้องว่า นายสุภาพละเมิดลิขสิทธิ์
- ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาให้นายสุภาพแพ้คดี

15

- ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา พิพากษากลับให้นายสุภาพชนะคดี โดยวินิจฉัยว่า เมื่อนายสุภาพซื้อหนังสือมาแล้ว ตามหลักการขายครั้งแรกผู้ซื้อหนังสือมีสิทธิที่จะขายหนังสือดังกล่าวต่อไปได้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แม้ว่านายสุภาพจะซื้อหนังสือที่ผลิตในต่างประเทศแล้วนำไปขายในสหรัฐอเมริกาก็ตาม

16

หลักการขายครั้งแรก/หลักการระงับสิ้นไปแห่งสิทธิ (First Sale Doctrine/Exhaustion of Rights)

- หลังจากการขายครั้งแรก สิทธิในลิขสิทธิ์ย่อมระงับสิ้นไป :
(เทียบเคียง : ฎ.2817/2543)

17

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2817/2543

- โจทก์ที่ 1...เป็นนิติบุคคลที่ประเทศสหรัฐอเมริกา...ผลิตสินค้า
ปัตตะเลียนโดยใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า “WAHL”...โจทก์ที่ 1
จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไว้ในประเทศสหรัฐอเมริกา...
และจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (ดังกล่าว)...ในประเทศไทย...
จำเลยได้นำเข้าซึ่งสินค้าปัตตะเลียนที่มีเครื่องหมายการค้าคำว่า
“WAHL” จาก...ตัวแทนจำหน่ายสินค้าของโจทก์ที่ 1 ในประเทศ
สาธารณรัฐสิงคโปร์เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย... มีปัญหาว่า...
การที่จำเลยนำเข้าซึ่งสินค้า (ดังกล่าว)... เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย
เป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1...หรือไม่...

18

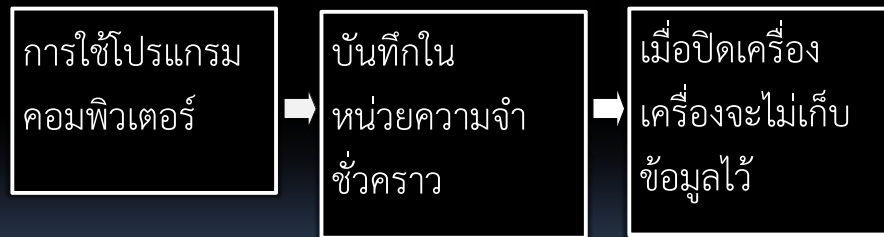
- เมื่อผู้ผลิตสินค้าที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้จำหน่ายสินค้าของตนในครั้งแรก...โดยได้รับประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้านั้นจากราคาสินค้าที่จำหน่ายไปเสร็จสิ้นแล้ว จึงไม่มีสิทธิหวงกันไม่ให้ผู้ซื้อสินค้าซึ่งประกอบการค้าปกตินำสินค้านั้นออกจำหน่ายอีกต่อไป... โจทก์ที่ 1 จึงไม่มีสิทธิหวงกันไม่ให้จำเลยนำเข้าซึ่งสินค้าประเภทเดียวกันที่แท้จริงที่มีเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 ซึ่งมีใช้เครื่องหมายการค้าปลอมหรือที่เลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่ 1 มาจำหน่ายในประเทศไทยได้...การกระทำของจำเลย...จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า...ของโจทก์ที่ 1...”

19

มาตรา 32/1 “การจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์โดยผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้นโดยชอบด้วยกฎหมายมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

20

- การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามปกติถือเป็นการทำซ้ำหรือไม่?

21

มาตรา 32/2 “การกระทำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำหรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายในระบบคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นการทำซ้ำที่จำเป็นต้องมีสำหรับการนำมาใช้เพื่อให้อุปกรณ์ที่ใช้ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือกระบวนการส่งงานอันมีลิขสิทธิ์ทางระบบคอมพิวเตอร์ทำงานได้ตามปกติ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

22

- ม. 32/1, 32/2, 32/3 (ยกเลิก), 32/4, 33-43
- ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ :
ม.43/1 – 43/8
- หมวด 3 การใช้สิทธิในพหุติการณ์พิเศษ/
การอนุญาตให้ใช้สิทธิเชิงบังคับ
(Compulsory Licensing) : ม.54 และ 55

23

เครื่องหมายการค้า

24

การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

- ก. การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทางแพ่ง
- ข. การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทางอาญา

25

ก. การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทางแพ่ง

1. เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน (ม.44)
2. เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน (ม.46 วรรคสอง)

26

1. เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ม.44 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้”

27

ข้อสังเกต

- ภายใต้บังคับ ม.27
- ภายใต้บังคับ ม.68
- เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- สิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- ใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือน/คล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- ใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่จดทะเบียนไว้

28

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6525/2559

“... คำว่า “TOEFL” ของโจทก์มีลักษณะที่สาธารณชนคือกลุ่มนักศึกษาไทยที่ประสงค์จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน รู้จักเครื่องหมายการค้าคำว่า “TOEFL” ของโจทก์เป็นอย่างดี เมื่อจำเลยที่ 1 ใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า “TOEFL” ที่โจทก์ได้รับการจดทะเบียนไว้กับสินค้าหนังสือและแบบทดสอบกับสินค้าหนังสือและแบบทดสอบของจำเลยที่ 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ จึงเป็นการละเมิดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า “TOEFL” ที่โจทก์ได้จดทะเบียนไว้ตาม พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 มาตรา 44 ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา 420...”

29

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1138/2529

“เครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นรูปหัวและคอม้าลายและคำว่าหัวม้าลายกับอักษรโรมันว่า HEADZEBRA ส่วนของจำเลยที่ 1 เป็นรูปม้าลายทั้งตัวยืนอยู่ในวงกลมและคำว่าตราม้าลายและอักษรโรมันว่า ZEBRABRAND สำคัญของเครื่องหมายการค้าของโจทก์และจำเลยที่ 1 คือ รูปม้าลายประชาชนผู้ซื้อสินค้าอาจเรียกว่าตราม้าลายเมื่อใช้กับสินค้าชนิดเดียวกันจะทำให้เกิดสับสนและหลงผิดในแหล่งผลิตได้ อันนับได้ว่าเป็นการลงสาธารณชน จำเลยที่ 1 จึงไม่มีสิทธิขอจดทะเบียนการค้าสำหรับสินค้าจำพวกที่ 13 ที่โจทก์ได้จดทะเบียนไว้แล้ว”

30

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4432/2553

“เครื่องหมายการค้าของโจทก์และของจำเลยที่ 3 ประกอบด้วยคำว่า KOBE และ GOBE เป็นสาระสำคัญ ซึ่งคำทั้งสองต่างใช้อักษรโรมันตัวพิมพ์ใหญ่ 4 ตัว มีเสียงเรียกขานเหมือนกันว่า โกเบ และใช้กับสินค้าลวดเชื่อมโลหะเหมือนกัน กล่องบรรจุสินค้ามีสีเหมือนกัน ขนาดเท่ากัน ตัวอักษรบนกล่องและการวางตำแหน่งตัวอักษรคล้ายกัน เมื่อคำนึงถึงว่าส่วนใหญ่ของสาธารณชนมิได้มีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอที่จะแยกความแตกต่างของตัวอักษรด้วยแล้ว ย่อมเป็นไปได้ง่ายที่สาธารณชนจะเกิดความสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ เครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 3 จึงเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ คำว่า KOBE จนถึงกับเป็นการลงสาธารณชนให้สับสนหรือหลงผิด โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 3 ได้”

31

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3030/2533

“เครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นอักษรโรมันว่า “LUCKY” อ่านว่า “ลักกี้” แปลว่าโชคดี ใช้กับสินค้าที่นอนสปริง ในจำพวกสินค้าประเภท 50 ส่วนเครื่องหมายการค้าของจำเลยเป็นอักษรโรมันว่า “LUXKY” อ่านว่า “ลักกี้” แปลความหมายไม่ได้ ใช้กับสินค้าที่นอนทุกชนิดในจำพวกสินค้าประเภท 41 เครื่องหมายการค้าของโจทก์กับเครื่องหมายการค้าของจำเลยเป็นอักษรโรมันและจำนวนตัวอักษรเท่ากัน ตัวอักษรต่างกันเฉพาะตัวที่ 3 เท่านั้น แต่คงอ่านออกเสียงเหมือนกัน แม้สินค้าของโจทก์และจำเลยจะจดทะเบียนไว้ต่างจำพวกกัน แต่ก็จดทะเบียนสินค้าในประเภทเดียวกัน คือ ที่นอน ทั้งจำเลยก็ผลิตสินค้าประเภทที่นอนออกจำหน่ายเช่นเดียวกับโจทก์ ดังนั้นสาธารณชนย่อมหลงผิดว่า สินค้าของจำเลยคือสินค้าของโจทก์ โจทก์จึงมีสิทธิขอให้บังคับจำเลยงดใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า “LUXKY” และขอเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวของจำเลยได้”

32

ข้อยกเว้นตาม ม.47

มาตรา 47 บัญญัติว่า “การจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการขัดขวางบุคคลใดในการใช้โดยสุจริตซึ่งชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อสำนักงานการค้าของตนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของตน หรือไม่เป็นการขัดขวางบุคคลใดในการใช้คำบรรยายโดยสุจริต ซึ่งลักษณะหรือคุณสมบัติแห่งสินค้าของตน”

33

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8779/2542

“โจทก์ใช้คำว่า "BMW" หรือที่เรียกขานในประเทศไทยว่า "บีเอ็มดับเบิลยู" เป็นทั้งชื่อทางการค้าและเครื่องหมายการค้ารวมทั้งใช้เป็นชื่อบริษัทในเครือของโจทก์จนมีชื่อเสียงแพร่หลายในหลายประเทศมาก่อนที่จำเลยที่ 1 จะจดทะเบียนจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดโดยใช้ชื่อว่า “บีเอ็มดับเบิลยู” ในปี 2539 โจทก์ก็ย่อมมีสิทธิในการใช้ชื่อดังกล่าวและมีสิทธิใช้ชื่อดังกล่าวเป็นชื่อทางการค้าในประเทศไทยได้แม้ก่อนปี 2539 จะไม่ปรากฏว่าโจทก์เข้ามาดำเนินกิจการในประเทศไทยเองหรือจัดตั้งบริษัทในเครือโดยใช้ชื่อนี้ก็ตาม

34

จำเลยทั้งสองรู้อยู่แล้วว่าการใช้ชื่อพ้องกับชื่อทางการค้าและเครื่องหมายการค้าของโจทก์ซึ่งมีชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นที่แพร่หลายอยู่ก่อนแล้ว จะทำให้โจทก์ต้องเสื่อมเสียประโยชน์แต่ยังจดทะเบียนชื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ 1 ว่า "บีเอ็มดับบลิว" พ้องกับชื่อทางการค้าและเครื่องหมายการค้าของโจทก์และใช้ชื่อนี้ในกิจการค้าสินค้าของจำเลยทั้งสองโดยมุ่งหมายที่จะนำชื่อเสียงเกียรติคุณอันมีคุณค่าของโจทก์มาใช้เป็นประโยชน์แก่กิจการค้าของตนโดยไม่สุจริต จำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิใช้นามหรือชื่อดังกล่าวได้โดยชอบ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดต่อสิทธิในชื่อทางการค้า คำว่า "BMW" ของโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5, 18 และ 421

35

โจทก์ผู้มีสิทธิโดยชอบที่จะใช้ชื่อทางการค้าดังกล่าว ซึ่งต้องเสื่อมเสียประโยชน์จากการใช้ชื่อโดยมิชอบของจำเลยที่ 1 ย่อมมีสิทธิห้ามจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 หุ้่นส่วนผู้จัดการมิให้ใช้ชื่อดังกล่าว หรือให้เปลี่ยนชื่อเสียได้ เครื่องหมายการค้าคำว่า "BMW" ของโจทก์ เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป และได้รับจดทะเบียนในประเทศไทยสำหรับสินค้ารถยนต์นั่ง รถจักรยานยนต์ และส่วนควบของรถครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2509 สินค้ารถยนต์และรถจักรยานยนต์ของโจทก์ภายใต้เครื่องหมายการค้าคำว่า "BMW" มีการจำหน่ายไปทั่วโลกเป็นเวลากว่า 80 ปีแล้ว จำเลยทั้งสองเพิ่่งนำคำว่า "บีเอ็มดับบลิว" มาจดทะเบียนเป็นชื่อห้างจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2539 กฎหมายห้ามนายทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไม่ว่าสำหรับสินค้าจำพวกหรือชนิดใด

36

แม้ว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือสำนักงานการค้านั้นจะประกอบการค้าขายสินค้าต่างจำพวกหรือต่างชนิดกับสินค้าของโจทก์ก็ตาม เมื่อการกระทำของจำเลยทั้งสองไม่สุจริต โจทก์มีสิทธิขัดขวางจำเลยทั้งสองในการใช้โดยไม่สุจริตซึ่งชื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ 1 อันเป็นชื่อสำนักงานการค้าของจำเลยทั้งสองและห้ามจำเลยทั้งสองใช้เครื่องหมายการค้าที่ได้รับจดทะเบียนของโจทก์ดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 47”

37

2. เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน

ม.46 วรรคสอง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนในอันที่จะฟ้องคดีบุคคลอื่นซึ่งเอาสินค้าของตนไปลงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น”

38

การลวงขาย

- Passing Off
- การนำสินค้าของตนไปขายโดยแสดงว่าสินค้าเป็นของบุคคลอื่น

39

- วัตถุประสงค์ : ห้ามไม่ให้มีการแสดงหรือลวงให้สาธารณชนหรือคนซื้อเข้าใจว่าสินค้าของบุคคลหนึ่งเป็นสินค้าของอีกบุคคลหนึ่งซึ่งไม่เป็นความจริง
- บริษัท A จัดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายสำหรับสินค้าประเภทแชมพูในต่างประเทศ โดยมีได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวในประเทศไทย บริษัท B นำสินค้าแชมพูของตนออกขายในประเทศไทย โดยใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบริษัท A เป็นเหตุให้สาธารณชน/ผู้บริโภคเกิดความสับสนว่าเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดสินค้า คือ บริษัท A

40

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 343/2503

“พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 มาตรา 29 วรรค 2 ...ไม่ใช่แต่เพียงเป็นข้อยกเว้นของบทบัญญัติ มาตรา 29 วรรคแรก หากแต่เป็นบทบัญญัติที่มีผลทั่วไปด้วยว่า หากมีการลงขายเกิดขึ้นแล้วทางแก้ของผู้เสียหายจะพึงมีอยู่อย่างใด อาทิเช่น ในมูลกรณีละเมิดก็พึงมีอยู่อย่างนั้น มิพักต้องคำนึงว่าผู้ใดจดทะเบียนไว้หรือไม่ หรือจดทะเบียนก่อนหลังกันอย่างไร... ความหมายของกฎหมายดังปรากฏในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มาตรา 29 วรรค 2 นั้นมิได้จำกัดเฉพาะสินค้าชนิดเดียวกันหรือประเภทเดียวกันเท่านั้น หากแต่มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงกรณีต่างๆ ซึ่งจำเลยเอาสินค้าของจำเลยไปลงขายว่าเป็นสินค้าของผู้อื่น ซึ่งแปลความหมายได้ว่าไม่ใช่แต่เป็นการลงในวัตถุเท่านั้น หากแต่เป็นการลงในความเป็นเจ้าของด้วย

ฉะนั้น... เมื่อ...จำเลยเอาคำว่า "แฟ็บ" (FAB) ในลักษณะและสีเช่นเดียวกับของโจทก์ไปใช้...กับสินค้า...ของจำเลยก็ย่อมเป็นการลงขายว่าเป็นสินค้าของโจทก์แล้ว...”

41

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3737/2549

“เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันเลียนแบบเครื่องหมายการค้าตราเด็กสมบูรณ์และคำว่า หยั่นหว่อหยุ่น ของโจทก์ โดยนำเอารูปรอยประดิษฐ์ตลอดจนสีสันทันในฉลากเครื่องหมายการค้าของโจทก์ไปดัดแปลงเป็นเครื่องหมายการค้าของจำเลยทั้งสองเพื่อใช้กับสินค้าชนิดเดียวกันทำให้สาธารณชนผู้บริโภคเกิดความสับสนในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ดังนี้ ตามฟ้องดังกล่าวแสดงว่าจำเลยเอาสินค้าของจำเลยไปลงขายว่าเป็นสินค้าของโจทก์หรือโจทก์มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งการลงขายนี้เครื่องหมายการค้าของจำเลยไม่จำเป็นต้องเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ทุกประการ เพียงแต่คล้ายกันเช่นอย่างที่ปรากฏในคดีนี้ก็ถือว่าเป็นการลงขายได้แล้ว ที่สำคัญก็คือเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปตามมาตรา 8 (10) แห่ง พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า ฉะนั้นแม้ภาคส่วนอื่น ๆ ในฉลากที่โจทก์ยังไม่ได้จดทะเบียนไว้ โจทก์ก็มีอำนาจฟ้องได้ตามมาตรา 46 วรรคสอง”

42

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 677/2532

“เครื่องหมายการค้าของโจทก์ทั้ง 3 แบบ ปรากฏอยู่ที่กระป๋องบรรจุขนมปังกรอบกับที่กล่องบรรจุขนมปังกรอบของโจทก์ เมื่อนำกล่องบรรจุขนมปังกรอบของจำเลยมาเปรียบเทียบกับกล่องบรรจุขนมปังกรอบของโจทก์กับนำกระป๋องบรรจุขนมปังกรอบของจำเลยมาเปรียบเทียบกับกระป๋องบรรจุขนมปังกรอบของโจทก์ จะเห็นได้ว่ากล่องและกระป๋องดังกล่าวของจำเลยมีขนาดเท่ากับกล่องและกระป๋องดังกล่าวของโจทก์ทั้ง 6 ด้าน รูปร่างลักษณะของกล่องและกระป๋องตลอดจนฝาที่เหมือนกัน สีและภาพต่าง ๆ ในตำแหน่งเดียวกันก็เหมือนกัน ขนาดของภาพและตัวอักษรที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันก็เท่ากัน นอกจากนี้ยังมีตัวอักษรที่เหมือนกันคือคำว่า "CREAMCRACKERS" และคำว่า "EXTRALIGHT" ด้วย ส่วนตัวอักษรที่ต่างกันก็คือ ของโจทก์ใช้คำว่า "JACOB&COS" ส่วนของจำเลยใช้คำว่า "CHITCHATCO.,LTD." ของโจทก์ใช้ คำว่า "JACOB'S" ของจำเลยใช้คำว่า "DRAGONBRAND" สำหรับผู้ที่อ่านอักษรโรมันไม่ได้ หากได้เห็นเครื่องหมายการค้าของโจทก์และของจำเลยในขณะเดียวกันก็ไม่อาจกล่าวได้ว่ามีอะไรแตกต่างกันบ้าง

43

แม้ผู้ที่อ่านอักษรโรมันได้ หากไม่พิจารณาให้รอบคอบหรือได้เห็นเครื่องหมายการค้าของโจทก์และของจำเลยต่างเวลากันก็อาจจะไม่สามารถสังเกตเห็นข้อแตกต่างของเครื่องหมายการค้าได้เลยเครื่องหมายการค้าที่ปรากฏที่กล่องขนมปังกรอบและกระป๋องขนมปังกรอบของจำเลยจึงมีลักษณะคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์จนถึงนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชนให้สับสนหลงผิดว่าสินค้าของจำเลยคือสินค้าของโจทก์ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า เครื่องหมายการค้าของโจทก์เริ่มมีการจดทะเบียนในประเทศไทยไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2474 ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่จำเลยจะเริ่มดำเนินกิจการ จึงเห็นได้ว่าเวลาที่จำเลยผลิตสินค้าโดยใช้เครื่องหมายการค้าเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์ดังกล่าวเป็นการลวงขายสินค้าของจำเลยว่าเป็นสินค้าของโจทก์ ย่อมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามจำเลยใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวและเรียกค่าเสียหายจากจำเลยได้”

44

การลงขาย

- ป้องกันป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า
- ป้องกันเรียกค่าสินไหมทดแทน

45

ข. การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทางอาญา

1. การปลอมเครื่องหมายการค้า
2. การเลียนเครื่องหมายการค้า

46

ข. การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทางอาญา

3. การนำเข้าหรือจำหน่ายสินค้าที่ปลอม/
เลียนเครื่องหมายการค้า
4. การเอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ ของผู้อื่นมาใช้

47

1. การปลอมเครื่องหมายการค้า

ม.108 บัญญัติว่า “บุคคลใดปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ปอ. ม.273 บัญญัติว่า “ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

48

2. การเลียนเครื่องหมายการค้า

ม.109 บัญญัติว่า“บุคคลใดเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักรเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ปอ. ม.274 บัญญัติว่า “ผู้ใดเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

49

3. การนำเข้าหรือจำหน่ายสินค้าที่ปลอม/เลียนเครื่องหมายการค้า

ม.110 บัญญัติว่า“บุคคลใด

(1) นำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมปลอมตามมาตรา ๑๐๘ หรือที่เลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นตามมาตรา ๑๐๙ หรือ

(2) ให้บริการหรือเสนอให้บริการที่ใช้เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมปลอมตามมาตรา ๑๐๘ หรือที่เลียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นตามมาตรา ๑๐๙

ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ”

50

3. การนำเข้าหรือจำหน่ายสินค้าที่ปลอม/เลียนเครื่องหมายการค้า

ปอ. ม.275 บัญญัติว่า “ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่ายหรือเสนอจำหน่ายซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 272 (1) หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามความในมาตรา 273 หรือมาตรา 274 ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ”

51

4. การเอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ ของผู้อื่นมาใช้

ม.109/1 บัญญัติว่า “บุคคลใดนำทึบหรือภาชนะที่แสดงเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้วในราชอาณาจักรมาใช้สำหรับสินค้าของตนเองหรือของบุคคลอื่น เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายร่วม หรือเชื่อว่าเป็นสินค้าที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

52

4.การเอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์ ของผู้อื่นมาใช้

ปอ. ม.272 (1) บัญญัติว่า “ผู้ใด

(1) เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้า ของผู้อื่นมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แจ้างความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้าหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่นนั้น...

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดอันยอมความได้”